

Мирољуб Домазет

НЕДЕЉНА КАЗИВАЊА

Срети и Тањи, које заслужују да шетају лепшим
крозетама

Кишне капи натапају моје тканине, низ врат и браду се сливају а са ушију капљу као и бистама које са мном другују. Крај нас самују мочварни таксодијуми који су својим четинама обукли парковну површину у пурпур. Патетична симфонија ме прати и завирује у све делове душе.

Враћам се реци. Долазим до места одакле је могу гледати кроз густиш багрема и киселог дрвета, надошлу попут теста. С оне стране четири пса прате своју даму. Два риђа, разазнајем им огрлице, као да носе гене од птичара али су лошијег порекла, далматинер, јазавичар и женка сетер јављају се у мноштву комбинација. Каткад би их врбе, тополе и јове заклониле да би се поново појавили у њиховој помамној тарантели.

Над земљом обележеном стоговима шаше рађа се магла из које извиру димњаци којих је све више и поља којих је све мање.

Како у топлоти огњишта нисам уживао а зидови ми не недостају, одлучио сам да побегнем најближем.

Јесење кише још више скраћују дан те се сетих пријатеља који ми шаље поздраве из ветровите Шведске и плочу са симфонијом Бервалда у извођењу Стокхолмског симфонијског оркестра којим диригује Антал Дорати. Нас везује једна љубав (једна — I didn't want to seduce her!) и једна зима, те и ја размишљам о поларним ноћима.

Али ја тако хоћу, јер живети морам интензивније, а то оправдава мој свакодневни обилазак крајпуташа.

нисам желео да је заведем¹

Улице су биле испражњене и осетио сам једно задовољство; видео сам себе са Марином и опет у Ђорђо де Кирико-овој улици испуњеној дечаком са точком окружених меланхолијом. Она са своје стране није волела изроване улице, јер навикла на тартан стазе није могла привићи своје нежне глежњеве, а ја сам за извесно време продужио своје бивствовање у Полису, јер признајем, нећу чекати да ми и последњу оморичу посеку за новогодишње празнике, или да гледам још оне лепе младиће који се смењују, и који су само деца својих родитеља у савијању млађег јаворовог стабла у алеји каранвачкој те ја видим фигурину наслоњену на стабаоце огуљене коре, које се савило под теретом прошлости, а она, фигурина, подсећа на квимбоја из царства Инка, замишљена као Божанство плодности.

Затим је талас возила окићених цвећем попут најбољих атова са снажним сиренама прекинуо ток мојих мисли и питах се да ли је то игра јабуком.

Сетих се оног мислиоца који је градио просторије своје резиденције са зидом сверног облика како га ивице не би деконцентрисале при размишљању и коме инвестиције од његових рођака беху ускраћене. Не могах се сетити који су разлози били. Да ли су то велика улагања, да ли смо средство и да ли се то одиграло на јави?

Видех опет маскераду без форме, јер гледао сам оне који ће можда угрозити сретнике које је пратила поворка од три стотине кола која су, надам се, била пуна, верујући да је бар толико коверата уручено и убеђен сам да су рачуни на крају били сведени и да су се сви оплемењени вратили својим кућама.

Кад сам погледом испратио колону, обишао сам неколико кафана, из којих избијаше пара са одела разносећи мирис мемле и подизаше дим, а са њима стиже и мучнина.

Овог пута су теме од три стотине речи биле уоквирене и тада се сетих „слободног“ Западног света, његове беспомоћности — немогућности успостављања комуникације. Уколико им саговорник не одговори на нека питања: „како се зовеш“, а ја имена немам, „кад си рођен“, а ја не знам да ли сам то, „где живиш“, „из које си земље“, а ја им кажем да сам са врхова Столова, Чемерна, Мађу Пићу и рецитијем им стихове Ли Таи Пе-а,

Само Кинг

Тинг

брдо, оштро ко вртуљак

и патуљак

Ли — Таи — Пе

увек сталњи, стоје, стрше у висину

и да смо ми вечни песници живота Роми и да бих волео да крај ње која носи мајку са јастребом на грудима будем становник исте државе али она не жели да живи у земљи где би га могла свакодневно гледати, док бих ја можда као и они зурio у телевизор, изводио пса у шетњу, ишао суботом и недељом својим рођацима у њихове простране станове и, наравно, гледао задивљено свог пса зато што је снажнији од паса мојих рођака или бих га бојажљиво скривао у колико то не би био.

Ишао бих у клубове до два и звонио на вратима пивница после два, остајао бих тамо до изласка светлости (не Сунца) и размењивао мишљења са пријатељима из Ширенеме.

А све је започињало жељом да се побегне... да се стигне најближем. И онда сам почео да тражим место где мој ближњи неће у телевизор гледати, и све сам видео у излогу а биоскопска представа се умножавала јер дневне собе би да на улици изађу, и шта се ту мења сем што је ограда мање и што су оне природније јер се живице не надмећу.

Онда сам почео да тумарам по тржним центрима, по блештавим супер маркетима. Тада улазим у пабове. Неки подсећају на домове културе по француским селима. Мој први утисак је био да сам ушао међу лица која су извучена из историје и да гледам статисте разних историјских епоха. У пабу проводим недељу вече. Долази пијанист али су разговори достигли усијање. Полако клавир почиње да надвладава, онда и поједине групе прихватају песму да би изашао један стари знанац и замолио овај тужни скуп (сетимо се историјског тренутка) да сви који желе да имају своју нумеру дођу на бину.

Две даме довикују „Хоћемо Теда“. Али где је Тед? Улазе нови гости а самозвани водитељ пита: „Јесте ли ви Тед?. Тед ступа на сцену, пева о љубави а онда на ред долази Синатрина песма »J have only aiz for you«.²

Жељан аплауза пожелех и ја да отпевам: »Une demoiselle sur une balançoire«³ и да завршим са питањем: »Fille-te se que t' imagine«⁴, али како сам научио да будем прозван, одложио сам то за боље прилике.

И рекао сам себи: „Ја уствари желим да се ослободим Теда“, а та држава — град у којој је све заливено асфалтом и од чијих се путева човек не може сакрити, учини да донесем чврсту одлуку, да се вратим зову двојница и да себе уградим у птичарник.

Сад само лутам мислима. У време кад сам остављао играчке и бежао од куће да у плићацима правим загате и сатеривао млађ... желео сам да будем становник вода..

имам очи само за тебе²
госпођица на љуљашци³
девојчице шта замишљаш⁴

ПОВЕРА
ОПТОВА

Сада су моје воде мртве и на љубав моју и мојих драгих земљака одговориле су наградишви ме Пителиазисом.

Тамо, где се вода ваља у клубуцима и где су стигли са булдожерима и крановима и порушили нашу оазу снова, те нас принудили да без јаворовог листа тражимо нове врбаке на већим надморским висинама, некада сам упознао пријатеља, кога сам заволео и за кога не знам да ли је успео да прође све те заседе које га чекају...

Било је то у оној, првој половини живота, кад човек још не почиње да своди рачуне, кад мисли да ће деца остати деца а родитељи увек млади. У истину прошла би по која процесија кроз град али се све то чинило тако далеко...

То је било доба кад сам желео да круг својих знања проширим и да се мање граничим са незнањем. Касније сам одустао од те своје утопистичке идеје јер сам све више улазио у тај пакао у коме су врвила црволика чудовишта и из кога није било повратка. У исто време сам зажеleo да будем полиглота.

Тако сам до „Похвале Лудости“ дошао много касније те видео да чуло говора све више постаје сувишно јер је алијенирало самим тим што се отуђење и у човеку јавило, те прихватам само оне који са мношћу могу комуницирати а да не прозборе нити једну реч.

Догодило се у априлу, читао сам „Да ли знате лужички“ када ми једна радознала врана скрену поглед на младог измореног гњульца који је пливао у речном базену чији су творци били шљункождери, кружећи изнад њега.

Више пута пливах и трчех шљункоузима док га најзад не уморих, те допусти да га ухватим. Хтедох да га понесем кући и дресирам, а онда сам се питао имам ли права да га лишавам слободе... И вратих га реци да и даље оставља замрешкани траг на зеленкастој површини воде.

Желим да се и ја вратим у дубраве у којима сам провео дечаштво и где су највише виђани: Мишо — „Златно Секирче“ и Милинко — „Срце—Душо“ који су одустали од постављања питања: шта, како и зашто, те су пронашли сва задовољства овог света у води живота. Тек дечак је желео да докучи у њихов живот и носио им жар у мишицама, кроз његове градине да би их видео у приближавању вечитим ловиштима Великог Манитуа.

Па, ти шљивици уоквирени поплеснивелим прошћем и поплетом у којима сам лежао на травном покривачу гледајући у све те приказе које граде облаци, или у шумадиски Планетаријум, дрвени амбари са ораментима јарких боја за које је везано моје прво пијанство, волујска кола где су паоци једне, гобели друге а главчине треће, на чијем сам јастуку седео, у сумрак на повратку са имања, са табанима на свракуљи држећи се за ступац и кола јаукаше и шкрипаше док су звезде зриказале уз ритмички хук ушара који долазаше из даљина.

Казан у коме се пече ракија, са окупљеним сељацима који су наздрављали из предања док је дечак тапкао по барама. Игре крпењачом, трчање за лептирима, скупљање семена ђетена и шкољки, играње око воденичних точкова...

Како бих волео да сам на његовом месту, али не и на месту петогодишњег дечака који се игра на земљаном поду потлеушице у којој се крај озидане пећи налазе сељаци са чокањима и у чије разговоре дечак не може да проникне, да би га Драго „Медоња“, ослобођен неке море, приметио и позвао показујући му како он додирује јагодицама прстију врелу плотну. Погођене сујете млад човек, без емпиријског сазнања, спусти брзо руку, а онда је покри „Медоњина“ док се дечакови крици не поломише у његовом грлу.

ПОВЕЉА
ОРТОВА

У мене се увлачи хладноћа, тело почиње да ми трне, влажне поткошуље и наквашених панталона сам кренуо у своју добровољну самицу. На нераспремљеном кревету, на чаршафу видим згњечену златооку која ме је претходне бесане ноћи надлетала...